

професіоналізму виявляється ширшим, ніж поняття професійної компетентності, бути професіоналом – це не лише знати як та вміти виконувати поставлені завдання, але при цьому домагатися конкретних якісних показників виконання, високих результатів.

Список використаних джерел

1. Макаренко М. Б. Використання інноваційних технологій для підвищення мотивації навчальної діяльності студентів вищої школи. *Нові технології навчання*. 2012. № 53. 139 с.
2. Козаченко Г. Формування комунікативних компетенцій у майбутніх фахівців. *Освіта. Технікуми, коледжі*. 2011. № 2 (21). 80 с.
3. Шелін С. В. Методика активізації навчання економічних дисциплін. *Організація навчально-виховного процесу*. 2007. Вип. 10.

СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

ШИШКІНА Г., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

БОВБАС О., спеціаліст вищої категорії

ВСП «Бердянський коледж ТДАТУ»

Система освіти в Україні сьогодні переживає найкращі часи, і в першу чергу, це стосується вищої школи. Неусвідомлення державою важливості цієї сфери для майбутнього країни зумовило низку невиправданих реформ, а пов'язана з цим відсутність відповідних програм фінансової підтримки закладів вищої освіти фактично призвела до кризи. Хоча давно доведено, що сума трьох років економічного впливу системи освіти на економіку країни набагато перевищує щодо цього показника, наприклад, всю сферу високих бізнестехнологій [4].

Можна, звісно, дискутувати про розвиток та здобутки провідних вишів нашої країни та попит на їх випускників на ринку праці, але важко заперечувати той факт, що головні проблеми відчувають регіони. Демографічна криза, відтік населення до країн Європи у пошуках кращого життя та роботи, нерозвинена та занедбана інфраструктура – ось перелік, далеко неповний, тих чинників, які поступово знищують більшість регіональних закладів вищої освіти, руйнуючи систему вищої освіти України загалом.

Закон України «Про вищу освіту», прийнятий ще у 2014 році, був покликаний встановити основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти, створити умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу із закладами вищої освіти, поєднати

освіту з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, але з того часу ситуація кращою не стала, навіть навпаки [1]. Стаття 5 цього закону визначила рівні та ступені вищої освіти, тим самим кинувши у невизначеність технікуми і коледжі разом з освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» (за старою термінологією). Проте, ці заклади освіти, багато з яких вже давно стали структурними підрозділами університетів, завжди були важливою ланкою у підготовці кваліфікованих фахівців, тому нехтування їх проблемами створювало б загрозову ситуацію, пов'язану з недостатнім забезпеченням фахівцями різних галузей економіки країни.

Отже, виникла гостра потреба у прийнятті спеціального нормативно-правового акта, який би дав можливість знайти вихід з цієї складної ситуації. Саме таким актом має стати Закон України «Про фахову передвищу освіту», два проекти якого подано до Верховної Ради України. Проте, буде він насправді «рятівним кругом» для технікумів та коледжів, чи лише черговою спробою псевдореформування системи освіти в нашій країні, покаже час.

Вже зараз стає зрозумілим, що робота над цим законопроектом вимагає консолідації зусиль педагогічних, науково-педагогічних працівників закладів освіти, їх керівного складу, роботодавців, представників профспілок та влади.

Саме виникнення його назви вже викликало багато суперечок. Зокрема, у групі «Коледжі, технікуми України», яку створено у Фейсбуці, за підсумками аналізу інформації щодо роботи над цим законопроектом, зазначено: «складник фахова передвища освіта, передбачений Законом України «Про освіту», виник як результат вилучення із системи вищої освіти такого освітнього рівня, як неповна вища освіта, що відповідав п'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій (2011 р.) та п'ятому рівню МСКО (2011 р.). У статті 53 Конституції України не передбачено такий вид освіти, як фахова передвища, а п. 5 статті 1 Закону України «Про вищу освіту» зазначено, що вища освіта – це сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти. Таким чином, такий складник освіти, як фахова, суперечить Конституції України, а термін «передвища», який з'явився в тексті представленого до другого читання законопроекту «Про освіту» після засідання комітету ВР України 21 червня 2017 року та голосування членів комітету, «опускає» цю ланку на рівень повної загальної середньої освіти» [2]. Викликають багато запитань такі терміни, як «освітньо-професійний ступінь», «фаховий молодший бакалавр», «фаховий бакалавр» та їх місце серед інших ступенів й рівнів вищої освіти.

Подібна неузгодженість з важливими законами України є вкрай неприпустимою для документа, від якого фактично залежить майбутнє цілої ланки закладів освіти разом із сотнями тисяч студентів, які зараз навчаються в них.

Слід зазначити, що громадське обговорення, яке відбулося, дійсно дало певні результати. Так, до проекту Закону «Про фахову передвищу освіту», внесеного народними депутатами України Кремінем Т.Д. та Бриченком І.В., ради директорів ВНЗ I-II р.а., представники технікумів та коледжів різних областей подали велику кількість пропозицій, більшість з яких враховано редакційно. Але ця ситуація також не може не викликати стурбованість надмірним бажанням учасників обговорення «переписати» закон на свій лад, трактувати його по-своєму. З іншого боку, саме тут у Міністерства освіти і науки України з'явиться можливість продемонструвати свою мудрість та рішучість щодо реального реформування системи вищої освіти та забезпечення її подальшого функціонування й розвитку шляхом чіткої координації процесу підготовки такої необхідної сьогодні нормативно-правової бази.

Зрештою, «сфера освіти є цілісним динамічним утворенням, яке складається з нерозривно пов'язаних між собою елементів, що створюють її динамічну структуру, має тенденцію до розвитку й самоорганізації, характеризується доцільністю» [3]. Закон України «Про фахову передвищу освіту» має стати тією ланкою, яка забезпечить цю цілісність сфери освіти, а не призведе до подальшої її руйнації.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про вищу освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Група «Технікуми, коледжі України» URL: <https://www.facebook.com/groups/1309306889108636/permalink/1762440770461910/>.
3. Сисоєва С. Сфера освіти як об'єкт дослідження. *Освітологія*. 2012. Вип. 1. С. 22-29.
4. Свиридов О. А. Теория и методология функционирования образовательных систем : дис. ... д-ра экон. наук : 08.00.01. Йошкар-Ола, 2006. 363 с. РГБ ОД, 71:07-8/398.
5. Радкевич В. О. Компетентнісний підхід до розроблення державних стандартів професійно-технічної освіти. *Проф.-техн. освіта*. 2012. № 3 (56). С. 8-10.